



Davant d'aquesta situació, els motius per a l'optimisme semblen escassos. Però l'optimisme no és una virtut cristiana, i ho és, en canvi, l'esperança.

Agustí Borrell



Aquesta odissea de fe i comunitat no només va ser un recorregut físic per ciutats històriques, sinó una vertitable immersió en l'Esperit de l'Església universal

Gerard Reverté Escrihuela



El germà Licarió és el protomàrtir marista en terres catalanes. La seva vida, lliurada al servei dels humils, és avui testimoni d'una pedagogia encarnada, valenta i profundament humana

Lluís Serra Llansana

EL BON PASTOR

revista per a preveres i diaques



Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 180
SETEMBRE 2025

Any XVI

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
L'abús de l'hospitalitat.....	5
BERNABÉ DALMAU	
La constitució de l'Església en el món (GS) des de les tres veritats de Cardjin.....	6
JAUME FONTBONA	
Els cristians, els qui tenim esperança.....	10
AGUSTÍ BORRELL	
El germà Licarió, pedagog del cor i màrtir del Poblenou.....	12
LLUÍS SERRA LLANSANA	
<i>Sigues ferm i decidit. Un pensament d'estiu.....</i>	15
JOSEP MARIA DOMINGO	
Pelegrins de l'esperança. Crònica d'un jubileu que transforma els cors....	17
GERARD REVERTÉ ESCRHUELA	
L'alegria de l'esperança.....	17
JOSEP SELLARÉS	
Tor Vergata i dos jubileus: vint-i-cinc anys de camí i esperança.....	18
FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ	
A poc a poc i bona lletra.....	20
+DANIEL PALAU	
<i>Solo Javier.....</i>	21
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882





Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

Ara que comencem el curs acadèmic 2025-2026, és bo de recordar que una de les grans realitats de l'Església catòlica és la seva xarxa educativa. Són 65 milions de persones que, entre docents, alumnes i personal no docent, estan integrades en els milers de parvularis, escoles, instituts, universitats i centres de recerca que s'escampen per les quatre parts del món. Aquesta realitat educativa no solament traspasa fronteres físiques, sinó també mentals, religioses i ètniques, de manera que en els centres catòlics hi estan inscrits alumnes de procedència ben diversa. Així, en països de majories no cristianes, és freqüent que la qualitat de l'educació i els paràmetres formatius de les escoles catòliques atraguin famílies i persones de religions diverses del cristianisme. Però això també succeeix en els països de majoria cristiana, com el nostre, on, per exemple, alumnes de religió musulmana s'inscriuen en escoles catòliques. L'escola catòlica esdevé sovint un gresol de creences, cultures i ètnies que conviuen harmònicament en el respecte i l'intercanvi personal i col·lectiu.

Allò que fa possible aquesta unitat en la diversitat és el caràcter humanístic i humanitzant dels valors evangèlics, aplicats de manera concreta. L'humanisme cristià, viscut amb autenticitat en el camp educatiu, fa possible que una escola catòlica sigui un far de llum: amb el seu accent en la fraternitat universal, en la llibertat de consciència, en l'afecte i l'acollida dels pobres, en la solidaritat sense fronteres, en la cura del creat i de la terra, en el reconeixement d'un Déu que estima tots els seus fills, en el rigor per un ensenyament que inclou la formació de la persona. En efecte, a l'escola s'hi han d'impartir coneixements però, igualment, s'hi ha de renovar l'esperit dels qui formen la comunitat educativa. Així, el qui ensenya, aprèn, i el qui aprèn ajuda, amb la seva actitud, a fer de l'escola un lloc d'intercanvi i de pau. L'escola és un microcosmos, un món en petit, on s'anticipen les maneres de ser i de fer que després caracteritzaran la societat. La relació entre docents i alumnes no ha de ser purament formal, dictada tan sols per la transmissió de coneixements, sinó que la relació ha de ser personal i creativa, preocupada per la transmissió de models d'humanitat que marquin el futur.

Els centres educatius, com a institució social, s'erigeixen en responsables del futur del món. En un temps marcat per les esquerdes que s'obren en els grans actors socials, com ara la política i l'economia, incapaces de liderar un futur d'esperança, l'escola apareix com un instrument de primer ordre, capaç de plantejar-se els reptes d'una civilització tecnològica que pot engolir consciències i deshumanitzar les societats. Una escola –i una

universitat– reeixides, en les quals hi hagi hagut un tast real i eficaç dels grans somnis humans, portaran els futurs ciutadans a entendre el món d’una altra manera. En un moment de canvi d’època i de creixents negacionismes de tota mena, que es mostren reactius bé sigui amb el canvi climàtic bé sigui amb la democràcia o amb els immigrants, l’escola ha d’assumir una funció de clarividència al servei de la veritat. L’Evangeli de Jesús, i un seu primer intèrpret, la Doctrina Social de l’Església, plasmada en el magisteri pontifici, de la qual ha sorgit el Pacte Educatiu Global (“Global Compact on Education”), promogut pel Papa Francesc l’any 2020, han de ser les guies que marquin el camí. Una escola catòlica té la gran sort de moure’s sobre principis fermes, que no estan sotmesos als vaivens inestables de les circumstàncies canviants. L’escola catòlica sabrà llegir la realitat i interpretar aquests vaivens però defugirà d’actuar a mercè d’ells.

Un dels punts que subratlla el Pacte Educatiu Global és la participació de la família. És un factor tan necessari com delicat. Sabem que un percentatge molt elevat, potser la meitat, de famílies viuen en una situació de trencament de relacions entre pare i mare. Aleshores l’estabilitat manca, ja que la primera educació es rep en el primer nucli escolar, que és la família. Aquesta no tan sols engendra infants, sinó que també els acompanya, els sosté, els fa créixer i els acull fins i tot després de l’època de formació acadèmica. La família i l’escola comparteixen persones i interessos, preocupacions i il·lusions. Hi ha, però, un factor que cal subratllar: la confiança mútua de pares i mestres. El mestre o la mestra no són funcionaris, ni el pare o la mare no són uns fiscalitzadors de la tasca del mestre. En els darrers anys, l’ambient de tensió social ha creat problemes dins l’escola i ha contribuït a allunyar els mestres dels pares, els quals, pel seu costat, han caigut en la trampa o bé de la sobreprotecció dels seus fills o bé del desinterès per ells. Cal refer ponts i retrobar el punt d’unió entre família i escola. Tan sols així es podrà fer atenció a les grans diferències inicials entre els infants quan accedeixen als centres educatius, unes diferències que s’aprecien sobretot en el llenguatge, en el fet de posar nom a les coses.

Els centres educatius –escola, institut, universitat– pertanyen a un dels eixos de la societat. La seva posició és rellevant, no tan sols de cara a la formació acadèmica sinó de cara a la formació humana integral. L’escola forma maneres de fer i de pensar, actituds i comportaments, la consciència i la llibertat. I l’escola catòlica està magníficament preparada perquè aquesta formació segueixi els principis sòlids de l’humanisme cristià, de manera incloent i inclusiva, tal com es troben en l’Evangeli de Jesús i en el magisteri papal. L’Evangeli, llegit i viscut, porta a l’aprofundiment dels grans vectors educatius, reforçant-los i obrint-los a l’amor de l’únic Déu que ens salva per Jesucrist i ens crida a una fraternitat concreta que integri qualsevol forma d’humanitat.

Bon inici de curs!



L'abús de l'hospitalitat

BERNABÉ DALMAU

*monjo del monestir de Montserrat
director de Documents d'Església*

És oportú que l'Església ens hagi posat l'Evangeli de Marta i Maria en un diumenge d'estiu. És una època que les relacions humanes s'intensifiquen, i teixir-les a la llum del missatge cristià humanitza les persones i les fa progressar en les virtuts.

És simptomàtic que el papa Lleó subratlli que en italià (i nosaltres, sortosament, podem dir: també en català) la paraula "hoste" pot significar tant l'amfitrió com el receptor del gest d'acolliment. Això ens fa veure com l'autèntica hospitalitat enriqueix recíprocament els qui la practiquen.

Vivim en un clima de xenofòbia que no ajuda a ser acollidors. Per això és important que l'ànima del creient es recicli en matèria de recepció del qui és foraster. Ja és un clàssic citar la Regla benedictina com un referent en l'hospitalitat cristiana, i ens n'hem d'alegrar. La qual cosa, però, no exclou que el monjo, el cristià, hagi de practicar un discerniment jesuític per esbrinar, com a acollidor, les intencions de l'hoste. Perquè totes les coses bones es poden degradar. D'aquesta capacitat de discerniment en tenim mostres edificants en els monestirs i els convents de casa nostra.

Aquest any Montserrat celebra el mil·lenari de la fundació del monestir. L'efemèride ha estat molt ben rebuda pel poble català que, a més del fervor marià del santuari, sap valorar certs valors benedictins que el monestir ha difós al llarg dels segles. A vegades els pondera amb simpatia. Altres vegades, en canvi, exterioritza una indiferència malsana. I tampoc no manca qui abusa de l'acolliment rebut i en fa bandera d'ocults interessos mesquins que ofenen precisament la mateixa senzillesa practicada pels monjos. Que extremistes reticents a les coses bones d'Església, elogiïn de cop i volta Montserrat com si hagués renegat del seu compromís amb Catalunya. És intolerable que ho repeteixin, simulant un elogi, que en realitat fereix la serietat amb què els monjos es prenen la seva vocació.

Hi ha qui li sembla que Montserrat ha perdut l'esperit profètic d'altre temps. Això ens ofèn perquè no és així. Però ens estimula a practicar més finament aquell discerniment en la pràctica de l'hospitalitat.

La Generalitat ha volgut que el proper any en què s'escau el centenari del naixement de l'abat Cassià M. Just (1926-2008) serveixi per posar en relleu el seu llegat. La primera

cosa a aprendre'n és per què sant Pau VI li va poder dir "Sou conegut per tot el món. Acolliu tothom!" un mes després de la cèlebre tancada d'intel·lectuals (desembre 1970).

Simplement l'abat Just en matèria de drets humans i de deures monàstics tenia un ull clínic per a donar fermes directrius als seus col·laboradors i a afrontar-se a les autoritats civils i eclesials i alhora fer-ne motiu de cohesió de la comunitat monàstica. Tot un art.

La generació actual de monjos de Montserrat donem fe del fervor popular amb què el poble català ha rebut les celebracions del mil·lenari del monestir. Però som conscients que hem vist mesquinesa per part de certs il·lustres visitants que han abusat de la singular hospitalitat que se'ls oferia. Tant de bo que l'ombra de l'abat Just empari les decisions que en el futur calgui prendre en la línia del respecte als drets legítims de Catalunya.



La constitució de l'Església en el món (GS) des de les tres veritats de Cardijn

JAUME FONTBONA

*prevere de l'església local de Barcelona
professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)*

Ara que estem celebrant el centenari de la JOC (Joventut Obrera Cristina), fundada pel cardenal Cardijn, i que una de les seves característiques són les tres veritats, proposo llegir *Gaudium et spes* (GS) des d'aquestes tres veritats; és dir, la veritat d'experiència (la situació històrica real), la veritat de fe (la proposta de Déu) i la veritat de mètode (transformar la realitat que contradiu el disseny de Déu amb una acció col·lectiva). És el tarannà dels profetes de l'Antic Testament, que parteixen d'una situació (veritat d'experiència) que contradiu el disseny o la voluntat de Déu (veritat de fe) i proposen la conversió (veritat de mètode), perquè es retorni cap a Déu i als altres. I si s'aplica a la Constitució pastoral *Gaudium et spes* és perquè aparegui millor la perspectiva conciliar quant a la missió de l'Església en el món.

VERITAT D'EXPERIÈNCIA

Gaudium et spes parteix de l'autonomia de l'ésser humà i de l'experiència que el cor humà «mai no se sacia plenament amb els aliments humans» (GS 41). Constata el greu error de separar «la fe y la vida quotidiana» (GS 43). Nota el perill cert «de reivindicar exclusivament a favor de la pròpia opinió l'autoritat de l'Església» (GS 43). «L'Església tampoc no ignora la distància entre el missatge que ella porta i la feblesa humana d'aquells a qui és confiat l'Evangeli» (GS 43). Recorda agraïda l'aportació i l'ajuda variada que «rep de part dels homes de tota classe i condició» (GS 44). I reconeix que «són molts els lligams existents entre el missatge de la salvació i la cultura humana» (GS 58).

En resum, en la seva relació amb el món, l'Església descobreix factors positius i negatius per a la seva missió. Alguns dels negatius venen de la seva estructura humana i del mètode usat. La majoria dels positius emanen de reconèixer la dignitat de l'ésser humà i la seva vocació a la fraternitat (cf. GS 9; 22; 24), a constituir una comunitat fraterna en Crist, gràcies al do de l'Esperit donat pel Pare a tota la humanitat (cf. GS 32).

VERITAT DE FE

Gaudium et spes afirma sense embuts que l'Església neix de l'amor de Déu Pare (cf. Tt 3,4) i que apareix en l'espai-temps fundada per Crist i convocada en l'Esperit Sant de totes les nacions i de tots els pobles (cf. GS 40). La missió de l'Església consisteix en ser «en Crist com un sacrament, és a dir, signe i instrument de l'íntima unió amb Déu i de la unitat amb tot el gènere humà» (LG 1; GS 42).

Una altra veritat de fe és que la missió de l'Església en el món es teixeix amb el testimoni dels seus fidels, inclosos laics i laiques (cf. GS 43).

La força de la missió radica en afirmar l'autonomia legítima de les diferents cultures i de les ciències humanes (cf. GS 59), però també, el destí universal dels bens creats (cf. GS 69).

En virtut de la seva missió, l'Església no s'ha de casar, d'una manera exclusiva i indissoluble, amb cap ètnia o nació, amb cap gènere de vida particular, amb cap costum (cf. GS 58). L'Església tampoc no s'ha de confondre amb la comunitat política ni amb cap sistema polític (cf. GS 76). Però sí que té la «missió d'il·luminar tot el món amb l'anunci de l'Evangeli i de reunir en un sol Esperit tots els homes de qualsevol nació, raça o cultura» (GS 92).

En definitiva, en la seva relació amb el món, l'Església ha de reflectir que la seva missió ve de la Trinitat, i ser conscient del caràcter transcendent de la persona humana (cf. GS 76).

VERITAT DE MÈTODE

Amb la finalitat que la veritat d'experiència no entri en conflicte –des de la diferència– amb la veritat de fe, s'ha de tenir en compte la veritat de mètode. Cal una metodologia perquè la veritat d'experiència es vagi conformant amb la veritat de fe. *Gaudium et spes* suggereix algunes pistes i senders.

En primer lloc, reconeix la tasca realitzada i la que s'està fent a favor de la fraternitat amb les altres Esglésies cristianes o comunitats (cf. GS 40). I anima la defensa dels drets humans, valorant tot el que s'està fent perquè siguin respectats en el món.

En segon lloc, passant a l'acció, proposa, segons les circumstàncies de temps i lloc, «suscitar obres destinades al servei de tothom, especialment, però, dels necessitats» (GS 42), ajudant principalment els pobres, tant individus com pobles perquè s'ajudin entre ells i es desenvolupin (cf. GS 69). Insta a ajudar i fomentar totes les institucions que humanitzen el món (cf. GS 42). I reclama l'absolutament necessària presència de l'Església en la comunitat dels pobles (cf. GS 89). En resum, el servei a la humanitat i a la humanització del món ha de ser el tret distintiu dels cristians (cf. GS 89; 93).

En tercer lloc, urgeix la formació dels fidels per al diàleg amb el món i amb els homes i les dones de qualsevol opinió (GS 43). D'altra banda, «creu molt oportuna la creació d'algun organisme de l'Església universal per estimular el conjunt dels catòlics a promoure el progrés de les regions indigents i la justícia social entre les nacions» (GS 90).

En quart lloc, convida l'Església a deixar-se conduir per l'Esperit Sant, perquè llurs fills i filles es purifiquin i renovin, i així, facin brillar la llum de Crist en el rostre matern de l'Església (cf. LG 15; GS 43). Però també, perquè els teòlegs i les teòlogues, i també –i principalment– els pastors sàpiguen escoltar, discernir i interpretar els diferents llenguatges del nostre temps a la llum de l'Evangeli, «a fi que la veritat revelada pugui ser percebuda cada vegada més a fons, més ben entesa i més adequadament presentada» (GS 44).

I finalment, perquè tothom, començant pels cristians, formem una fraternitat; i per tant, «podem i hem de treballar plegats, sense violències ni engany, per construir el món sobre una pau veritable» (GS 92). I aquest servei a la humanitat ha de començar establint «un diàleg cada cop més fructuós entre tots els qui formen l'únic poble de Déu, tant els pastors com els altres fidels cristians. Perquè [...] hi hagi, doncs, unitat en les coses necessàries, llibertat en les dubtoses i caritat en totes» (GS 92).

CONCLUSIÓ

Gràcies a les tres veritats del fundador de la JOC, es pot concloure que *Gaudium et spes* considera important –per a la missió de l'Església en el món– el fet de valorar la cultura i la realitat social de cada poble i nació, però sense arribar a identificar-s'hi amb cap; la necessitat del diàleg; la sol·licitud per la justícia social; i la defensa dels drets humans i

del dret dels pobles pobres a un desenvolupament digne, des del punt de vista de la fraternitat a la qual tothom hi és cridat.

Gaudium et spes també insisteix en no descurar ni la col·laboració ni el diàleg entre totes les persones que formem part de l'únic poble sant i fidel de Déu, i a no oblidar l'autoritat de la Paraula de Déu i la guia de l'Esperit Sant, que ens sostenen i ens conviden a la conversió, a la renovació i purificació, perquè brilli la llum de Crist en el rostre matern de l'Església, i així, servir la humanitat.

Fixem-nos-hi bé, el Document final de la XVI Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes aposta per aquest diàleg, per aquesta conversió – purificació, i per fomentar la fraternitat i la cura de la casa comuna, perquè els pobres i els pobles pobres no en siguin exclosos o marginats. Tenim un any per dur a terme la fase d'implementació (juny 2025–desembre 2026) en les nostres Esglésies locals amb seu a Catalunya i a les Balears.



Els cristians, els qui tenim esperança

AGUSTÍ BORRELL

*carmelita descalf
vicari general de l'Orde del Carme*

Vivim temps complexos. Preveres i religiosos ens trobem amb reptes exigents, que no són necessàriament més greus que els altres èpoques, però són els que ens toca viure a nosaltres i els que ens interpel·len avui. No podem tancar els ulls davant la realitat: cal mirar-la de cara, amb esperit crític i capacitat de discerniment, i alhora amb l'afecte i l'amor amb què Déu contempla la humanitat.

La nostra època està marcada per la incertesa, els conflictes socials, les desigualtats i una crisi de valors que afecta tant la societat com l'Església. El món actual es caracteritza per la volatilitat dels valors, la prevalença de la moda i el relativisme, i sofreix conflictes globals i locals, desigualtats socials, pobresa i violència. L'Església, per la seva banda, si més no en els nostres països occidentals, afronta experiències exigents com l'envelliment, la reducció numèrica, la manca de vocacions o el cansament pastoral.

Davant d'aquesta situació, els motius per a l'optimisme semblen escassos. Però l'optimisme no és una virtut cristiana, i ho és, en canvi, l'esperança. A diferència de l'optimisme, que es basa en expectatives humanes, l'esperança cristiana té el seu fonament en Déu i en les seves promeses. Aquesta esperança teològica no és una evasió de la realitat, sinó una actitud que permet afrontar les dificultats amb fortalesa i amb lucidesa.

Sant Pau comença la seva Primera carta als Tessalonicencs recordant les tres actituds fonamentals del cristià: la fe activa, l'amor incansable i l'esperança constant (1Te 1,2-3). La fe ens defineix i l'amor és el més gran, però sense esperança, la vida cristiana perd consistència. Més endavant, en la mateixa carta, quan vol aclarir la importància i el sentit de la fe en la resurrecció dels morts, l'apòstol contraposa els cristians als «altres, els qui no tenen esperança» (1Te 4,13). Així, doncs, els cristians som «els qui tenen esperança». La Carta als Efesis recull un pensament semblant: parlant dels creients que provenen del paganisme, diu que anteriorment estaven «sense Messies», i que vivien en el món «sense esperança i sense Déu» (Ef 2,12).

L'objecte de l'esperança cristiana no són béns efímers, sinó Déu mateix i la vida plena que ell ofereix. La resurrecció de Crist és el fonament d'aquesta esperança, que apunta a la vida eterna (1Co 15,19; Tt 1,2). Els cristians vivim en la tensió del «ja però encara no»: ja hem rebut la salvació en Crist, però encara esperem la seva manifestació plena. L'Esperit

Sant és penyora d'aquesta vida nova (Rm 5,5; 2Co 1,22). Per això, l'esperança no és un refugi il·lusori davant l'adversitat, sinó el fruit d'haver tastat l'amor de Déu.

La Carta als Hebreus convida a mantenir indefectible l'esperança que professem (He 10,23), i convida a esforçar-se per alimentar-la contínuament: «Tan sols desitgem que cada un de vosaltres mostri el mateix afany per mantenir plenament l'esperança fins a la fi» (He 6,11). Per mantenir viva l'esperança, cal una vida d'oració, és a dir, d'atenció permanent i confiada a Déu, i també una experiència de comunitat: els petits grups de creients poden ser avui espais de suport i renovació on enfortir l'esperança. També la Paraula de Déu és font inesgotable d'esperança. Les Escriptures narren la fidelitat de Déu al llarg de la història i nodreixen la nostra confiança: «En efecte, tot el que fou escrit en altre temps, va ser escrit per a instruir-nos; així, gràcies a la constància i al consol que ens donen les Escriptures, mantenim l'esperança» (Rm 15,4). La contemplació dels fets passats de Déu serà la garantia que ell continua sempre amb nosaltres i l'estímul per continuar esperant la seva intervenció en el futur.

Pau cita l'exemple d'Abraham, casat amb Sara, una dona vella i estèril, que quan rep l'anunci diví d'una gran descendència com les estrelles del cel, acull l'anunci, encara que vagi contra la lògica i les aparences: «Esperant contra tota esperança, va creure i va arribar a ser pare d'una multitud de pobles, d'acord amb el que diu l'Escriptura: *Així serà la teva descendència*» (Rm 4,18).

La Carta als Romans posa en relació directa l'esperança amb l'alegria. Aquest és el desig repetit de Pau als seus destinataris: «Que l'esperança us ompli d'alegria. Sigueu pacients en la tribulació, constants en l'oració» (Rm 12,12); «Que el Déu de l'esperança ompli la vostra fe d'alegria i de pau perquè vesseu d'esperança gràcies a la força de l'Esperit Sant» (Rm 15,13). El nostre món té necessitat d'una esperança que el sostregui de les falses satisfaccions efímeres i l'orienti cap a les alegries autèntiques, cap a una societat definitivament nova, cap al cel nou i la terra nova on habitarà la justícia.

No estem en temps de mort, sinó de gestació d'un nou naixement (cf. Rm 8). L'esperança ens convida a deixar-nos purificar, a viure el present com a oportunitat i a ser testimonis convençuts i valents de la vida nova. En temps de crisi, l'esperança cristiana no és un consol superficial, sinó una força que impulsa a actuar amb fe i amor. Si se'ns acaba l'esperança, deixarem de ser cristians. En un món que canvia ràpidament, l'esperança en Déu roman ferma, recordant-nos que, malgrat les dificultats, el nostre futur està en les seves mans.

A la llum de la Paraula de Déu, podem preguntar-nos: Com podem encarnar aquesta esperança en les nostres comunitats? Quins gestos concrets de solidaritat i acollida poden testimoniar la nostra fe en un món necessitat d'esperança?



El germà Licarió, pedagog del cor i màrtir del Poblenou

LLUÍS SERRA LLANSANA

*germà marista
professor de la Facultat de Teologia de Catalunya (AUSP)*

Un jove arriba al carrer Wad-Ras 206 de Barcelona. Es diu François Benjamin May. Té 36 anys i prové de Bagnes (Suïssa), on va néixer el 21 de juliol de 1870. Poc abans de fer els 18 anys, va ingressar al noviciat marista de Saint-Paul-Trois-Châteaux (França). Amb la vestició d'hàbit va rebre el nom de germà Licarió, amb el qual serà conegut a partir d'aleshores.

Ara, davant del seu nou destí, fa memòria del seu recorregut: va ser destinat a Mataró durant tres anys, on va aprofitar per aprendre la llengua; després va passar per Girona, Torelló i Canet, exercint en els tres llocs com a subdirector. El seu últim destí havia estat Arceniega (Àlaba), com a formador i director. El seu retorn a Catalunya li suposa un nou repte: posar en marxa i dirigir l'escola del Patronat Obrer de Sant Josep, al barri del Poblenou de Barcelona. Davant de l'edifici que ha d'inaugurar, difícilment podria imaginar que, amb els anys, aquell carrer s'anomenarà Doctor Trueta i que aquell centre educatiu donarà pas a l'actual Institut de Formació Professional del Poblenou.

A començaments del segle XX, Espanya travessa una greu crisi política i econòmica després de la pèrdua de les darreres colònies. Catalunya, en canvi, experimenta un esclat industrial, democràtic, polític, nacionalista, cultural i religiós. És l'època del modernisme. La industrialització provoca un èxode del món rural cap a la ciutat. En aquest context, marcat per l'anticlericalisme i l'esperit revolucionari, l'educació i l'acció política esdevenen focus de tensió. Les desigualtats socials són profundes.

Els Germans Maristes, en un moment de gran vitalitat institucional, reben la proposta de fundar una escola destinada a fills d'obriers sense recursos. Així neix el Patronat Obrer de Sant Josep, en una zona amb prop de 40.000 habitants, dels quals un 50% dels majors de 7 anys són analfabets. El centre, des dels seus inicis, és percebut per sectors anarquistes com una amenaça i pateix atacs i pedrades freqüents.

L'oferta educativa és àmplia i adaptada a la realitat social del barri. Al matí s'imparteixen classes als més petits; a la tarda, als fills grans dels obrers. L'ensenyament és gratuït

gràcies al suport de benefactors privats. El centre compta també amb un dispensari, una biblioteca i un fons d'ajudes. La formació humana i cristiana s'ofereix en clau d'educació integral. Al cap de dos anys, el Patronat amplia els seus serveis i obre també les aules del vespre als fills de treballadors no associats, i fins i tot a adults. El germà Licarió, fundador i primer director, resideix amb altres cinc germans al carrer Llacuna, número 6.

El germà Licarió, potser pel seu accent estranger o pel seu carisma personal, inspira ràpidament respecte i afecte. Un gran pedagog no només sap ensenyar bé, sinó que sap donar-se ell mateix en la tasca educativa. La seva pedagogia, inspirada en sant Marcel·lí Champagnat, se centra en allò que ell mateix encarna: una pedagogia del cor.

Aquesta pedagogia s'alimenta de la presència: estar disponible, ser accessible, no des del discurs, sinó des de la proximitat sincera. La competència professional, sense qualitat humana, queda buida. El tracte afable, la cura pels detalls, la presència propera sense envair, el somriure amable, la humilitat profunda i un estil de vida coherent conquereixen el cor dels alumnes i de les famílies.

El germà Licarió no va escriure tractats pedagògics. El seu ensenyament s'encarnava en la seva vida. El seu objectiu era empoderar l'alumnat, treure'l de l'analfabetisme que perpetua la pobresa i preparar-lo per a la vida: bona cal·ligrafia, coneixements de comerç, comptabilitat... Competències útils que els podien obrir un futur digne. Però més enllà de l'aprenentatge, el que més valorava era la persona de l'alumne.

Els resultats acadèmics no es poden separar de la formació del caràcter, de la voluntat, de la responsabilitat. Ell apostava per una educació integral, no com un ideal utòpic, sinó com un camí real de creixement i maduració personal.

La seva opció pedagògica naixia d'un profund compromís social i evangèlic. Treballava amb entusiasme a favor dels pobres. Per això era partidari de la gratuïtat escolar, que defensava amb una convicció irrenunciable. El seu lliurament era reconegut i valorat pels obrers, que li tenien gran estima. Sabien que no estava contra ells, sinó al seu costat, per als seus fills, lluitant contra la ignorància i l'exclusió.

Però el clima social s'enrareix. El govern d'Antonio Maura decideix enviar reservistes a Melilla (el Marroc). Molts d'ells són catalans pobres amb família, mentre que els rics poden eludir el servei pagant una quota. A Catalunya, aquesta mesura es percep com una greu injustícia. Es desfermen revoltes violentes, especialment a Barcelona. Els anarquistes canalitzen la ràbia obrera contra l'Església. En només vuit dies (del 26 de juliol al 2 d'agost de 1909), s'incendien 80 edificis religiosos, amb un centenar de morts i centenars de ferits. Serà coneguda com la Setmana Tràgica.

El dia abans del seu inici, el germà Licarió assisteix a un lliurament de premis a l'escola marista de Sants. Un germà li pregunta si podria unir-se a la seva comunitat al Poblenou.

La seva resposta és lúcida i valenta: li diu que sí, però l'adverteix que qui hi vagi ha d'estar disposat a morir.

El dimarts 27 de juliol de 1909, dos dies després, un suposat amic els convida a sortir de casa per rebre ajuda. És una trampa. El germà Licarió, que va al davant, és abatut per trets. La premsa de l'època afirma que va rebre tres bales i algunes punyalades. En els seus últims instants, resa una oració i perdona els seus assassins.

Tres dies més tard és enterrat a la fossa comuna del cementiri de Montjuïc. El germà Licarió és el protomàrtir marista en terres catalanes i espanyoles. La seva vida, lliurada al servei dels humils, és avui testimoni d'una pedagogia encarnada, valenta i profundament humana.



“SIGUES FERM I DECIDIT”

Un pensament d'estiu.

JOSEP MARIA DOMINGO

*prevere del bisbat de sant Feliu de Llobregat
vicari general*

Hem tingut un estiu d'aigua i foc. No parlo de les greus crisis que hi ha en el món i que tant ens afecten. Em ceneixo a un àmbit més proper on hi ha hagut en pocs mesos aiguats torrencials i inundacions mai no vistes i, posteriorment, focs sense aturador d'una virulència extrema. I no vull parlar tampoc d'ecologia ni dels canvis en el clima. Em voldria fixar en positiu en algunes reaccions de persones afectades i de persones responsables d'afrontar la situació d'emergència. Veient les imatges i escoltant les declaracions i entrevistes sobre el terreny em van sobtar les paraules d'alguns d'aquests responsables, recordo especialment les d'algun alcalde o alcaldessa, dels bombers i els seus tècnics, d'altres professionals, de voluntaris, fins i tot d'afectats directament..

En molts d'ells es trasllua una serenitat, una sobrietat tot i el dramatisme de la situació, una determinació per afrontar la crisi eficaçment, una responsabilitat per donar un missatge de calma i encoratjament. A la vegada, un coneixement professional dels recursos a utilitzar. Tot plegat contribuïa, enmig de la urgència i la catàstrofe, a desvetllar una reacció de confiança, de dignitat, de determinació.

Potser les coses sobre el terreny eren més caòtiques, les dimensions del problema portaven també a situacions de desori, cadascú dels qui ho van viure de prop podria explicar la seva versió. Però la sensació que jo vaig rebre va ser aquesta,

Pocs dies després, el dimarts de la setmana XIX, en les lectures de la missa diària, vam llegir el text de Deuteronomi que narra el relleu de Moisès per Josuè en el guiatge del poble. I em van saltar amb força especial aquestes dues paraules: *sigueu fermes i decidits*, primer adreçat al poble i, després al mateix Josuè, de nou: *sigues ferm i decidit*.

Deuteronomi 31, 6ss

6 Sigueu fermes i decidits, no tingueu por, no us acovardiu davant d'ells! El Senyor, el teu Déu, anirà amb tu, no et deixarà ni t'abandonarà. 7 Després Moisès va cridar Josuè i li digué en presència de tot el poble d'Israel: --Sigues ferm i decidit, perquè tu faràs entrar aquest poble al país que el Senyor va prometre als seus pares. Tu el repartiràs

entre els israelites. 8 És el Senyor mateix qui anirà al teu davant i serà amb tu: no et deixarà ni t'abandonarà. No tinguis por, no t'acovardeixis!

Aquesta doble recomanació – ferm i decidit - la tornem a trobar per tres vegades en el llibre de Josuè 1,6ss

6 Siges ferm i decidit, perquè hauràs de portar aquest poble a prendre possessió del país que vaig prometre als seus pares. 7 Siges, doncs, ben ferm i decidit, i mira de posar en pràctica tota la Llei que el meu servent Moisès et va manar, sense desviar-te'n ni a dreta ni a esquerra. Així et sortirà bé tot el que emprenguis. 8 Tingues sempre als llavis aquest llibre de la Llei: repassa-la de nit i de dia, per complir tot el que hi ha escrit. Així duràs a bon terme tot el que emprenguis; tot et sortirà bé. 9 T'ho repeteixo: sigues ferm i decidit, no tinguis por, no t'acovardeixis. Jo, el Senyor, el teu Déu, seré amb tu arreu on aniràs.

Aquesta exhortació a Josuè em va venir a recordar l'observació que esmentava al començament. Gràcies a Déu hi ha molta gent ferma i decidida que portats, sabent-ho o no, per l'Esperit del Senyor actuen en el món per impulsar la pau i la justícia, per alleujar les conseqüències de tota mena de mals, que tenen un amor actiu i eficaç envers els germans necessitats. I que tenen la confiança posada en Déu, sabent que el Ell qui ens dona la força i el valor.

Aquest pensament d'estiu em portava a mirar cap al nou curs que ja estem començant. Cap a les nostres diòcesis, parròquies, moviments, comunitats. Cap al presbiteri que formem a cada lloc i cap als germans laics i laiques amb qui fem camí. I demanava d'aprendre d'aquests voluntaris i treballadors esforçats que afronten grans reptes amb “fermesa i decisió”, amb preparació i treball en equip, amb aprenentatge i millora constant.

Que sigui com una inspiració per al nostre treball pastoral. Les paraules del Senyor a Josué, tingues sempre present la meua Paraula: *Així duràs a bon terme tot el que emprenguis; tot et sortirà bé. 9 T'ho repeteixo: sigues ferm i decidit, no tinguis por, no t'acovardeixis. Jo, el Senyor, el teu Déu, seré amb tu arreu on aniràs.*



Pelegrins de l'esperança. Crònica d'un jubileu que transforma els cors

GERARD REVERTÉ ESCRIHUELA

*prevere del bisbat de Tortosa
rector in solidum de les parròquies de Benicarló i Peníscola*

La crònica d'una peregrinació que va més enllà del simple viatge. Cinquanta-set joves de les diòcesis de Tortosa i Lleida, juntament amb els seus respectius bisbes, delegats de joventut i acompanyants, van viure una experiència inesborrable al Jubileu dels Joves a Roma. Aquesta odissea de fe i comunitat no només va ser un recorregut físic per ciutats històriques, sinó una veritable immersió en l'Esperit de l'Església universal, on la pregària, la fraternitat i l'Eucaristia van ser els autèntics guies del camí.

Una Ruta de Fe i Oració

Els primers dies de la peregrinació van estar marcats per un recorregut a través de la bellesa d'Itàlia, visitant ciutats com San Gimignano, Siena, Florència i Orvieto. A bord de l'autobús, el grup es va unir en moments de pregària, utilitzant una aplicació creada pels joves de Lleida i cantant una adaptació del vibrant himne oficial del Jubileu. Moments també de riure de compartir diàleg i cant. Però el veritable cor d'aquests dies va ser la celebració diària de la missa a cada parada. La Eucaristia es va convertir en el centre de cada jornada, el moment de retrobament amb el Senyor que servia de preparació espiritual per a la culminació del viatge: l'arribada a la Ciutat Eterna.

Roma, la Porta Santa i la Fraternitat Espanyola

Un cop a Roma, la parròquia de San Gabriel els va obrir les portes amb una generositat i calidesa que els joves van agrair profundament. La ciutat els va acollir amb els seus llocs més emblemàtics, com l'impressionant Coliseu, testimoni de la fe dels primers cristians. El moment més significatiu d'aquell dia va ser el pas per la Porta Santa de Sant Joan del Laterà, un gest que simbolitza la purificació i el perdó, un autèntic reinici espiritual per a tots els pelegrins.

A la tarda, l'emoció va arribar al seu punt àlgid amb la trobada d'Espanyols a la Plaça de Sant Pere. Milers de joves de tot Espanya es van congregar en un ambient festiu i de profunda comunió, gaudint d'un concert de música abans de la missa. Va ser una oportunitat per sentir la força d'una fe compartida, una església jove i vibrant que s'expressava amb alegria i esperança.

Tor Vergata: La Nit del Silenci i la Crida del Papa

El viatge va assolir la seva màxima expressió a Tor Vergata, on es va celebrar la Vigília amb més d'un milió de joves de tot el món. Enmig d'una multitud immensa, es va fer un silenci profund que va permetre a cadascú connectar amb el seu interior i amb la presència de Déu. Passar la nit a cel obert va ser una experiència de confiança i senzillesa, una preparació per a la gran missa de l'endemà.

Aquesta eucaristia, presidida pel Papa Lleó XIV, va ser el punt final d'una experiència profunda. En la seva homilia, el Sant Pare va dirigir unes paraules plenes d'esperança i desafiament als joves: "Aspireu a coses grans, a la santedat, allà on sigueu. No us conformeu amb menys". Amb aquestes paraules, va animar els joves a no caure en el conformisme ni en el consumisme, sinó a buscar la veritable plenitud. "La plenitud de la nostra existència no depèn del que acumulem ni del que posseïm", va afirmar, subratllant que la veritable felicitat es troba en "allò que sabem acollir i compartir amb alegria". El Papa va convidar els joves a ser "llavor d'esperança" i a "seguir caminant amb alegria darrere les petjades del Salvador".

Un Compromís que Perdurarà

Les moltes hores d'autobús, plenes de converses, rialles i cançons, van ser una part fonamental per conèixer-se i crear un vincle fort, no només entre els joves de les diòcesis de Tortosa i Lleida, sinó amb molts altres pelegrins. La Vigília de Tor Vergata i l'homilia del Papa han estat moments d'una intensitat espiritual difícil d'oblidar.

Aquesta peregrinació ha estat un punt d'inflexió per a molts d'aquests joves, una oportunitat de trobar-se amb el Senyor i amb una Església jove i compromesa. L'esperança és que l'energia, la fe i l'alegria d'aquests dies es tradueixin en un compromís ferm amb la construcció del Regne de Déu, no només en el seu entorn, sinó a tot el món. Que el Jubileu no sigui una fita final, sinó l'inici d'un camí de fe que els converteixi en veritables "peregrins de l'esperança" en el seu dia a dia.



L'alegria de l'esperança

JOSEP SELLARÉS

*prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
Delegat diocesà de joventut*

Érem molts els qui, després d'una llarga preparació, miràvem amb esperança, però també amb certs dubtes, el jubileu dels joves que s'ha viscut del 27 de juliol al 3 d'agost a Roma. Durant tot aquest curs hem fet de l'esperança el punt de referència de la nostra pastoral, aquella que dia rere dia hem compartit amb gent propera, també gent anònima, gent ferida... també amb els joves. Aquest jubileu ens ha ajudat a retrobar-nos amb l'autèntic rostre de l'esperança, el Crist, tot vivint-la a diferents nivells.

Una trobada d'aquestes característiques ens fa redescobrir l'esperança de sentir-nos Església; tot i l'anonimat que genera el prop d'un milió de joves que vàrem participar d'aquest esdeveniment eclesial, recorrent els carrers de Roma amunt i avall i intentant participar de les diferents propostes que se'ns feia des de la organització del jubileu, ens hem pogut sentir part d'un conjunt de famílies que, amb les seves alegries i tristesses, il·lusions i somnis, viuen l'esperança i segueixen el Crist. Ha arribat a les nostres pantalles aquella imatge d'un Papa Lleó que des de l'helicòpter, emocionat, contemplava una Església viva i jove que celebrava la fe i la vida a Tor Vergata. Una de les frases que hem pogut escoltar de Lleó XIV ha estat: l'amistat pot canviar veritablement el món; ha volgut expressar el desig de viure a fons la joventut tot teixint vincles autèntics d'amistat amb els altres en Jesús, una amistat generosa, veritable i gratuïta, és a dir, una crida a l'amor. I enmig de les paraules, un gest: un milió de joves, en silenci, adorant l'autèntic rostre de l'esperança per poder ser llum i sal al món.

Aquesta esperança molts l'hem pogut viure redescobrint l'amistat dels uns amb els altres: amb els preveres, amb els joves de la parròquia, amb els de la diòcesi; aquesta amistat viscuda és la llavor per recomençar de nou. De fet, aquesta era la crida que ens feia el papa Lleó: hem d'aprendre a compartir; era una crida a deixar enrere l'egoisme per compartir la pròpia experiència de fe als qui ens envolten, també aquells qui no coneixen Déu, i ser el rostre de Crist que estima i s'entrega. Estimar i entregar-se són verbs que ens suggereixen una cultura de la trobada, de l'amistat, de la confiança per deixar enrere les sospites i distàncies del passat i construir, junts, nous camins per anunciar al món, especialment als joves, el Déu de l'Amor, el Déu de la Vida al món.

Cal recordar que el lema del jubileu ha estat: Pelegrins d'esperança. A diferència del turista que vol consumir el seu temps descobrint una realitat que desconeixia tot passant-

hi de puntetes, el pelegrí és aquell que sap gaudir del camí fet i es deixa tocar el cor per totes aquelles realitats i persones que ha anat descobrint al llarg del seu pelegrinatge. De ben segur que seran moltes les iniciatives i realitats que aniran naixent fruit de l'experiència jubilar d'aquests dies a Roma compartits amb joves d'arreu del món arribats per viure la fe i l'alegria de sentir-nos estimats pel Crist Ressuscitat. Ara, tan sols ens queda restar atents per poder-les acompanyar i continuar tenint posada la nostra esperança en el Senyor, i confiar que, tota aquesta bona obra que Ell mateix ha començat a la nostra Església, la dugui a terme.



Tor Vergata i dos jubileus: vint-i-cinc anys de camí i esperança

FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ

*prevere del bisbat de Vic
delegat episcopal de mitjans de comunicació social*

Jo tenia divuit anys. L'estiu de l'any 2000, milions de joves ens vam aplegar a Tor Vergata, a les portes de Roma, per viure la Jornada Mundial de la Joventut amb sant Joan Pau II. Encara ressonen a la memòria aquells crits de "¡Juan Pablo II, te quiere todo el mundo!" i la resposta del Papa amb un somriure cansat però radiant. Aquella trobada no va ser només una festa multitudinària; va ser una experiència d'Església viva, jove i universal, que va marcar la fe d'una generació. Vam descobrir que no estàvem sols, que el cristianisme no era una relíquia del passat, sinó una crida apassionant per al present i el futur.

Han passat vint-i-cinc anys. Aquells joves de Tor Vergata avui som adults que carreguem amb responsabilitats familiars, laborals i socials. Molts han perseverat en la fe, altres potser se n'han allunyat, però tots guardem aquell record com un foc que encara escalfa. I ara, en aquest estiu del 2025, Roma torna a ser l'epicentre d'una nova trobada: el Jubileu dels Joves, dins el gran Any Sant de l'Esperança.

La diferència amb aquell any 2000 és evident. El món ha canviat. Llavors vivíem l'eufòria del canvi de mil·lenni, amb una sensació d'optimisme global. Avui, en canvi, els joves es troben amb reptes immensos: la precarietat laboral, la desconfiança en les institucions, la polarització social i una Europa materialista i henodista que sembla que no creu en el seu futur. També dins l'Església han aparegut ferides obertes en el darrer quart de segle que reclamen claredat i renovació, la xarxa eclesial s'ha anat empetitint i ha perdut rellevància social, la gent està més lluny.

Però una nova multitud s'ha reunit en el mateix lloc, una nova generació -diferent, sens dubte, de la de fa vint-i-cinc anys- aplegada al voltant del successor de Pere, ara Lleó XIV. Algunes estadístiques -potser discretes- parlen d'un cert retorn dels joves, d'una nova sensibilitat envers la fe. Una de les recerques més buscades a google aquest 2025, especialment al voltant de la mort de Francesc i de l'elecció del nou papa, ha estat 'què haig de fer per ser catòlic?'. Els rectors ens trobem amb un degoteig de joves i adults que s'acosten a l'Església i demanen els sagraments de la iniciació cristiana que els seus pares no els hi han facilitat. És un repte acollir-los en unes comunitats cristianes que no estan acostumades.

Hi ha, doncs, un fil conductor entre Tor Vergata 2000 i Tor Vergata 2025. És el fil de l'esperança. Allà vam escoltar que "Crist és l'Ahir, l'Avui i el Sempre". Avui, la mateixa crida ressona amb un accent nou: Crist és l'únic capaç de sostenir els somnis i de donar solidesa als projectes de futur: l'Evangeli continua essent roca ferma.



A poc a poc i bona lletra

+DANIEL PALAU

bisbe de Lleida

El camí de la vida diocesana no es mesura només per les estadístiques. De vegades aquests exercicis comptables són útils i ajuden, però cal dir que hi ha factors de l'evangeli, de la fe i de l'Església que són difícils de mesurar. Les xifres no arriben a encabir en elles mateixes realitats com l'alegria, el dolor, l'amor, l'esperança... El fet de reduir la realitat a unes xifres, per molt precises que puguin ser, no deixa de ser quelcom forçat quan ens referim al misteri de Déu.

Alguns, potser, en l'inici d'aquest camí diocesà que emprenem esperen una major concreció, com si es tractés d'una xifra que esperem al final d'un plantejament matemàtic. S'accepta la petició. Amb tot, hi poso un «però», sense que això vulgui ser un «amagar el cap sota l'ala», o «una sortida per la tangent», o un «fugir d'estudi». Tothom sap que és important detectar les necessitats i precisar els objectius. Això és obvi. En aquest sentit, haig de fer esment amb goig de l'assemblea diocesana que va tenir lloc el passat mes de maig. A mi em va servir per apropar-me per primera vegada a la diòcesi, d'una manera més real. De fet, però, a tots ens va servir per seguir forjant complicitats i anhels de sinodalitat. Només així, des del compartir, des l'escoltar-nos i des de la pregària conjunta, que és sempre silenci i acció, lloança i petició, anirem convertint-nos més en l'Església que Déu vol que siguem.

En tot cas, sense defugir la qüestió abans plantejada, de fet, però, ara no vull respondre sobre «el què», sinó sobre «el com». Ho dic amb cura i sense voler caure en cap plantejament superficial: els programes ens venen donats per la vida mateixa. No ens fan por els objectius, siguin quins siguin, però potser ens cal afrontar amb més atenció la manera d'encarar-los.

L'Esperit Sant ens indica «el com», és a dir, l'estil amb el qual hem d'anar recorrent el camí de la vida. Així, anant «a poc a poc» i fent una «bona lletra», ens referim a una manera d'actuar concreta. Parlem de la cura i la tendresa.

El papa Francesc va parlar de la revolució de la tendresa, per l'encarnació de Jesucrist, el Fill de Déu. La presència de Jesús ens porta a valorar aquella manera de fer per la qual les persones, és a dir, tots nosaltres som respectats, dignificats i acompanyats. Jesucrist ha actuat d'aquesta manera, amb finesa. Proposar la nostra missió des de la cura, ens activa a no valorar els nostres plantejaments pastorals únicament des de l'expertesa o des de la

solvència d'una teoria determinada. Ho direm sempre, no som una empresa, som una família, millor dit, «una família de famílies». Ens hem d'enginyar la manera d'acompanyar des de la tendresa processos i situacions diversos. Que ningú perdi la paciència, ans el contrari, que la demani sempre.

La cura ens fa superar els nostres aïllaments, provocats molt sovint, diguem-ho tot, per les nostres pors. La tendresa no és quelcom inconsistent, tot el contrari, es tracta d'una enteresa interior fonamentada en l'Esperit, Aquell que de manera amagada no s'allunya mai dels qui viuen estimant. A més a més, que ningú oblidí que és objecte de la tendresa de Déu, per tant, siguem-ho també nosaltres pels qui ens envolten, sobretot pels més desfavorits, aquells que es troben als marges de la vida.



Solo Javier

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de la parròquia del Vendrell*

El proper dia 8 de setembre s'estrena a Barcelona el *biopic* - un documental biogràfic - d'un jove seminarista del bisbat de Solsona i per tant també del Seminari Major Interdiocesà de la Tarraconense, que va morir el 21 de juny de 2006.

El documental es titula «Solo Javier» i l'ha dirigit Josepmaria Anglès. L'han promogut L'Associació pro beatificació de Javier Sartorius, el santuari de Santa Maria de Lord i la productora ADAUGE.

Javier Sartorius Milans del Bosch va néixer a Madrid en el si d'una família aristocràtica de la capital de l'Estat. Els seus cognoms ja mostren la relació amb dues conegudes famílies de l'alta societat espanyola i ens ajuda a entendre el títol del documental: és la resposta que dona quan, en arribar a Lord, li pregunten el seu nom i ell respon: «Solo Javier».

La seva família - els pares i els cinc germans - era catòlica practicant com la majoria de la gent d'aquell grup social madrileny. Javier era un noi extravertit i esportista però poc

afeccionat a l'estudi. A més s'hi sumava un cert «gamberrisme» a l'escola que el va portar a diverses expulsions dels jesuïtes i d'altres centres.

Quan tenia 17 anys, el seu pare va aconseguir que Javier i el seu germà Fernando anessin a estudiar als Estats Units d'Amèrica, concretament a Dallas, on van intensificar la seva afició pel tenis, modalitat esportiva en què tots dos germans destacaven.

En acabar els estudis es traslladaren a Los Angeles on es «van buscar la vida» per guanyar-se els dòlars, especialment com a professors de tenis. La seva estada a Los Angeles anava també lligada a la vida frívola d'uns joves sense preocupacions. El seu germà Fernando escriu: «vivíem salvatgement. Tot era una aventura».

Allà Javier va començar a sentir una especial inquietud espiritual que encara no sabia cap on encaminar, però els «sense sostre» del carrer el commovien i s'hi apropiava.

Un senzill fulletó, amb la imatge d'uns nens pobres de Cuzco (Perú), va cridar la seva atenció. Després de posar-se en contacte amb un seu cosí, William Hartley Sartorius, que hi era de missió amb los Siervos de los pobres del Tercer Mundo, va decidir lliurar un any de la seva vida a ajudar els necessitats i es va comprar un bitllet d'anada. Tenia 26 anys.

Havia acabat de participar en el Campionat de Pàdel d'Estats Units del 1989 i, després de convertir-se en campió, va llençar el trofeu a les escombraries i l'endemà va marxar al Perú

Javier va explicar en un testimoni difós al compte d'Instagram de Mater Mundi TV que va decidir anar-hi en adonar-se que fins aquell moment només s'havia preocupat d'ell mateix: «No havia donat gràcies a Déu per tot el que tenia, vivia per a mi i m'havia oblidat del patiment dels altres (...) vaig veure a través dels pobres que Déu em demanava».

Javier va arribar al Perú allunyat de Déu, però aviat va abraçar la fe. El seu cosí William, testimoni de la seva conversió, va explicar que des de la seva arribada al país andí «va tenir una afinitat amb els nens pobres: tenia una habilitat per fer-los riure, per fer esport i jocs amb ells». Allà llegia la Bíblia i vides de sants - com tants altres sants que s'han convertit amb aquest mateix pla de lectura - fins arribar a una llarga i profunda confessió.

La seva cosina Rosa que el va anar a visitar escriu: «Continuava essent igual de generós i divertit; però mentre els voluntaris descansaven o viatjaven, Javier treballava, resava i estudiava la Bíblia sense treva. Deia que havia perdut 26 anys de la seva vida i no es podia permetre perdre ni un minut més».

Al Perú li recomanaren tornar a Espanya i formar-se teològicament. Va anar al seminari de Toledo però després d'un any va veure que no era aquest el seu camí. Volia una vida més intensa de pregària i solitud. Un amic seu, Jordi Bosch, li va recomanar encaminar-se al Santuari de Santa Maria de Lord, al bisbat de Solsona. El pare Salvador Jordana i Mn. Joan Durban l'acolliren.

¿Cómo te llamas?

– Javier.

– Y tus apellidos?

– Solo Javier.

Allí Javier hi va trobar el que cercava i era feliç amb el treball, l'estudi i la pregària.

Al cap d'un temps, el bisbe Jaume Traserra, que va procurar trobar el marc canònic d'aquella comunitat, va proposar-li ser prevere i per això acceptà anar al Seminari Major Interdiocesà i estudiar a la nostra Facultat de Teologia. En aquell moment era rector del SMI el solsoní Mn. Jordi Orobitg, i el curs 2005-06 vaig començar-hi un servidor com a rector.

Javier Sartorius era un seminarista molt estimat a la comunitat, tant pels companys com pels formadors. Tenia molt bona relació amb Mn. Joan Busquets que residia a la casa. Va ser ell qui em va parlar de Javier com un cristià sorprenent.

Malauradament, Javier va començar a patir una malaltia intestinal que el va portar a ingressar a la Vall d'Hebron durant llargues temporades. El seu company de curs i, actualment prevere del bisbat d'Urgell, Mn. Joan Pau Esteban, el visitava molt sovint i també jo ho feia.

Allà vaig adonar-me de la seva gran capacitat d'apostolat. Estava pendent de tots els malalts de la planta i del personal. Tothom volia parlar-hi i em consta que més d'una persona va retornar a la fe gràcies al seu testimoni. Jo hi anava per «consolar-lo» en la seva malaltia però sempre va ser ell qui em consolava a mi i m'edificava amb el seu testimoni. Allí vaig veure que era un veritable home de Déu.

Cap a final de curs, d'acord amb el seminari de Solsona, es va traslladar al monestir cistercenc de San Miguel de Dueñas, pensant que un canvi d'aigües i alimentació l'ajudaria. Allà va morir el 21 de juny de 2006 als 45 anys.

El funeral a la catedral de Solsona, presidit pel bisbe Jaume Traserra, va ser una mostra d'estimació de moltíssima gent cap a Javier. Em va impressionar com plorava el bisbe Jaume, ell que aparentment semblava tant impassible. Javier va rebre la sepultura al cementiri de Lord, on ara també hi reposen per voluntat pròpia, els seus pares.

Vuit anys després de la seva mort vaig escriure al bisbe de Solsona per demanar-li que s'iniciés la causa de beatificació d'aquest jove seminarista que era un bon model de santedat per als seminaristes i els joves.

Penso que va ser un veritable sant de la «porta del costat de casa» en paraules del papa Francesc. Personalment, em fa molt de bé encomanar-m'hi.

